

5.4. ՀՀ շրջակա միջավայրի 2014 թվականի հոկտեմբեր ամսվա աղտոտվածության մշտադիտարկում

5.4.1. Բնակավայրերի օդային ավազանի որակի մշտադիտարկում: Ըստ ՀՀ բնապահպանության նախարարության տեղեկատվության, հոկտեմբեր ամսին ՀՀ բնակավայրերի օդային ավազանի որակի ակտիվ նմուշառմամբ մշտադիտարկման միջոցառումներ են իրականացվել 16 դիտակայաններում: Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակությունները որոշելու համար շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման միջոցով վերցվել է օդի 1 544 փորձանմուշ: Պասիվ նմուշառման 210 դիտակետից վերցվել է օդի 1 610 փորձանմուշ: Մշտադիտարկման արդյունքներն ըստ բնակավայրերի, նմուշառման, դիտարկման տեսակների և վերահսկվող նյութերի ունեցել են հետևյալ պատկերը.

Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները շուրջօրյա ակտիվ նմուշառմամբ, 2014թ. հոկտեմբեր

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՄԹԿ-ից, անգամ
ք.Երևան	7	փոշի, ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, գետնամերձ օզոն	868	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Գյումրի	1	փոշի	27	3.0
ք.Վանաձոր	3	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, փոշի	279	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Ալավերդի	3	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, փոշի	246	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Հրազդան	1	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, ցեմենտի փոշի	93	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Արարատ	1	ցեմենտի փոշի	31	ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Ծաղկաձոր	1	փոշի, ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ	93	ՀՀ նորմաների սահմաններում
գ.Ամբերդ	1	ամոնիակ	30	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, նիտրատ իոն	91	Արդյունքների հրապարակումը տեխնիկական պատճառներով նախատեսված է տարեկան կտրվածքով
		քլոր, նիտրատ, սուլֆատ, ամոնիում իոն և 21 քիմիական տարրեր	31	

Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշներն ավտոմատ դիտարկումների միջոցով, 2014թ. հոկտեմբեր

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՄԹԿ-ից, անգամ
ք.Երևան	5	աձխածնի մոնօքսիդ	4320	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի օքսիդներ	2160	
		ծծմբի երկօքսիդ	16992	
ք.Ալավերդի	1	աձխածնի մոնօքսիդ	1440	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի օքսիդներ	2160	
		ծծմբի երկօքսիդ	4320	

**Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները
պասսիվ նմուշառմամբ, 2014թ. հոկտեմբեր**

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից, անգամ
ք.Երևան	47	ծծմբի երկօքսիդ	346	ՀՀ նորմաների սահմաններում 1.4
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Գյումրի	24	ծծմբի երկօքսիդ	192	ՀՀ նորմայի սահմաններում 1.7
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Վանաձոր	24	ծծմբի երկօքսիդ	190	ՀՀ նորմայի սահմաններում 1.6
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Ալավերդի	38	ծծմբի երկօքսիդ	303	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Հրազդան	20	ծծմբի երկօքսիդ	156	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Արարատ	12	ծծմբի երկօքսիդ	96	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Կապան	11	ծծմբի երկօքսիդ	88	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Քաջարան	15	ծծմբի երկօքսիդ	114	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Չարենցավան	10	ծծմբի երկօքսիդ	53	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
գ.Սյունիք	9	ծծմբի երկօքսիդ	72	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Ծաղկաձոր	14	ծծմբի երկօքսիդ	111	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		

Ծաղկաձոր քաղաքի տեղումներում (անձրև) վերահսկվող որոշ նյութերի պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2014թ. հոկտեմբեր

մգ/դմ³

Ցուցանիշներ	Նմուշների վերցման ամսաթիվը		
	5-6	13-14	19-20
Ջրածնային ցուցիչ (рН)	7.06	6.87	6.31
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն (μՄիմ/սմ)	45.1	62.3	17.6
Սուլֆատ իոն	3.41	3.55	1.14
Քլորիդ իոն	0.24	1.27	0.26
Նիտրատ իոն	1.61	3.63	0.82
Ֆտորիդ իոն	0.05	0.03	0.01
Ամոնիում իոն	1.66	1.76	0.70

Ամբերդ գյուղի կայանի հարակից տարածքի տեղումներում (անձրև) վերահսկվող որոշ նյութերի պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2014թ. հոկտեմբեր

մգ/դմ³

	Նմուշների վերցման ամսաթիվը					
	1	5	6	17	18-19	27
Ջրածնային ցուցիչ (рН)	6.49	6.85	6.53	6.93	6.61	6.49
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն (μՄիմ/սմ)	20.8	42.6	27.1	33.7	8.3	20.8
Սուլֆատ իոն	2.21	3.79	1.94	2.29	0.36	2.21
Քլորիդ իոն	0.58	0.34	0.17	0.44	0.09	0.58
Նիտրատ իոն	1.64	2.25	2.19	2.68	0.34	1.64
Ֆտորիդ իոն	0.19	0.03	0.02	0.06	0.15	0.19
Ամոնիում իոն	0.60	0.71	0.59	0.89	0.39	0.60

5.4.2. Մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում: Հոկտեմբերին մակերևութային ջրերի նմուշառ կատարվել է հանրապետության 39 գետերի, Արփա-Սևան ջրատարի, Արփիլճի, Ախուրյանի, Ապարանի, Ագատի, Կեչուտի ջրամբարների և Երևանյան լճի 96 դիտակետերում: Վերցված 96 փորձանմուշներում որոշվել է 40-ական ցուցանիշ:

ՀՀ գետավազանային ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2014թ. հոկտեմբեր

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Ջրի քիմիական կարգավիճակի դասը	Վերահսկվող նյութը
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք	Դեբեդ գետի ավազան	Փամբակ	1	Հարթագյուղ գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-
			2	ք.Սպիտակից 0.5 կմ ներքև	3	Նիտրատ իոն
			3	ք.Վանաձորից 0.6 կմ վերև	3	Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն
			4	ք.Վանաձորից 4.5 կմ ներքև	5	Ամոնիում իոն
		Դեբեդ	5	Մարցիգետի թափման կետից 0.5 կմ ներքև	2	-
			6	ք.Այրուից 0.5 կմ վերև	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն
			7	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	Նիտրատ իոն
		Չորագետ	8	ք.Ստեփանավանից 0.5 կմ վերև	2	-
			10	Գետաբերան	2	-
		Տաշիր	11	Միխայելովա գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-
			12	Մարատովկա գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	ԹՎՊ, նիտրատ իոն
		Մարցիգետ	13	Գետաբերան	2	-
		Ախթալա	14	Գետաբերան	5	Ցինկ, պղինձ, կադմիում, կապար, կոբալտ, ընդհանուր երկաթ, սուլֆատ իոն, կախյալ մասնիկներ
		Գարգառ	210	Կոտթան գյուղի շրջանում	3	ԹՔՊ
342	Գետաբերան		2	-		
343	Գետաբերան		5	Մոլիբդեն		
Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Ախուրյան գետի ավազան	Ախուրյան	31	Ամասիա գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-
			32	Ամասիա գյուղից 1 կմ ներքև	3	ԹՔՊ, ամոնիում իոն
			33	ք.Գյումրիից 0.8 կմ վերև	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն
			34	ք.Գյումրիից 5 կմ ներքև	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
			35	Երվանդաշատ գյուղից 0.5 կմ ներքև	2	-
	Աշոցք	36	Արտաշեն գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-	
		37	Գետաբերան	2	-	
	Կարկաչուն	38	Գետաբերան	5	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	
	Մեծամոր գետի ավազան	Մեծամոր	40	ք.Վաղարշապատից 10 կմ հարավ	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, սուլֆատ իոն
			41	ք.Վաղարշապատից 11 կմ հարավ-արևելք	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
42			Ռանչպար գյուղից 0.5 կմ ներքև	4	Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Քասախ գետի ավազան	Քասախ	43	ք.Ապարանից 0.5 կմ վերև	2	-
			44	ք.Ապարանից 0.5 կմ ներքև	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
			45	ք.Աշտարակից 1 կմ վերև	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն
			46	ք.Աշտարակից 3.5 կմ ներքև	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն
			47	Գետաբերան	5	Նիտրատ իոն
		Գեղարտ	48	Արագած գյուղից 0.5 կմ վերև	3	ԹՔՊ
		Հախվերդ	50	Փարպի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	Ֆոսֆատ իոն

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Ջրի քիմիական կարգավիճակի դասը	Վերահսկվող նյութը
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Հրազդան գետի ավազան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	52	Քաղսի գյուղից 0.5 կմ ներքև	4	ԹՔՊ
			53	Արզել գյուղից 0.5 կմ ներքև	4	ԹՔՊ
			54	Արզնի ՀԷԿ-ից 0.5 կմ ներքև	3	ԹՔՊ, նիտրատ իոն
			225	Գեղանիստ գյուղի մոտ	5	Լուծված թթվածին, ԹԿՊ ₅ , ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն
			55	ք.Երևանից 6 կմ ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ	5	Լուծված թթվածին, ԹԿՊ ₅ , ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախյալ մասնիկներ
			56	Գետաբերան	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն,
		Գետառ	59	Գետաբերան	5	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդ հանուր անօրգանական ազոտ, սուլֆատ իոն
	Մարմարիկ գետի ավազան	Մարմարիկ	57	Հանքավան գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-
			58	Գետաբերան	3	ԹՔՊ
	Ծառաղբյուր գետի ավազան	Ծառաղբյուր	311	ք.Ծաղկաձորից վերև	4	ԹՔՊ
			312	ք.Ծաղկաձորից ներքև	4	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն
Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Ձկնագետ գետի ավազան	Ձկնագետ	60	Սեմյոնովկա գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-
			61	Գետաբերան	3	Ֆոսֆատ իոն
	Մասրիկ գետի ավազան	Մասրիկ	63	Գետաբերան	4	ԹՔՊ
	Սոթք գետի ավազան	Սոթք	64	Հանքավայրից 0.5 կմ վերև	2	-
			65	Գետաբերան	3	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն
	Վարդենիսի լեռներից սկսվող գետեր	Կարճաղբյուր	66	Աղբյուրաձոր գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-
			67	Գետաբերան	3	Ֆոսֆատ իոն
		Մարտունի	69	Վարդենիկ գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-
			70	Գետաբերան	3	Ֆոսֆատ իոն
			71	Գեղհովիտ գյուղից 0.5 կմ վերև	3	Ֆոսֆատ իոն
	72	Գետաբերան	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն		
	Գեղամա լեռներից սկսվող գետեր	Արգիճի	73	Լեռնակերտ գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-
			74	Գետաբերան	2	-
		Ծակքար	75	Գետաբերան	3	Ֆոսֆատ իոն
Շողվակ		76	Գետաբերան	2	-	
Գավառագետ	78	Գետաբերան	4	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն		

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Ջրի քիմիական կարգավիճակի դասը	Վերահսկվող նյութը
Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք	Վեղի գետի ավազան	Վեղի	80	Ուրցաձոր գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-
	Արփա գետի ավազան	Արփա	83	ք.Ջերմուկից 0.5 կմ վերև	2	-
			84	ք.Վայքից 0.5 կմ վերև	2	-
			85	ք.Վայքից 0.5 կմ ներքև	2	-
			86	ք.Եղեգնաձորից 0.5 կմ վերև	2	-
			87	Արենի գյուղից 0.5 կմ ներքև	2	-
	Եղեգիս	88	Շատին գյուղից 0.5 կմ ներքև	2	-	
Արփա-Սևան ջրատար	68	Ծովինար գյուղից 0.7 կմ վերև	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն		
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք	Մեղրի գետի ավազան	Մեղրիգետ	89	ք.Մեղրիից 0.5 կմ վերև	2	-
			90	Գետաբերան	3	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն,
	Ողջի գետի ավազան	Ողջի	91	ք.Քաջարանից 1.7 կմ վերև	4	Մոլիբդեն, սուլֆատ իոն
			92	ք.Քաջարանից 1.8 կմ ներքև	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր
			93	ք.Կապանից 0.8 կմ վերև	3	Մոլիբդեն, վանադիում, ընդհանուր երկաթ
			94	ք.Կապանից 6.8 կմ ներքև	5	Մոլիբդեն, մանգան, կոբալտ, սուլֆատ իոն
	Արծվանիկ		96	Գետաբերան	5	Մոլիբդեն, մանգան, կոբալտ, սուլֆատ իոն
			97	Աջաբաջ գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-
	Գեղի գետի ավազան	Գեղի	98	Գետաբերան	3	Մոլիբդեն, մանգան, կոբալտ, սուլֆատ իոն
	Որոտան գետի ավազան		Որոտան	99	Գորայք գյուղից 0.5 կմ վերև	2
100		ք.Սիսիանից 1 կմ վերև		3	Ֆոսֆատ իոն	
101		ք.Սիսիանից 2 կմ ներքև		3	Ֆոսֆատ իոն	
102		Տաթև ՀԷԿ գյուղից 0.5 կմ ներքև		3	Ֆոսֆատ իոն	
Սիսիան գետի ավազան	Սիսիան	103	Արնիս գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-	
		104	Գետաբերան	2	-	
Գորիս գետի ավազան	Գորիսգետ	106	ք.Գորիսից 3 կմ վերև	2	-	
		107	ք.Գորիսից 1.5 կմ ներքև	5	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	

ՀՀ ջրամբարների ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2014թ. հոկտեմբեր

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Ջրի քիմիական կարգավիճակի դասը	Վերահսկվող նյութը
Արփիլճի ջրամբար	109	Ամբարտակի մոտ	4	ԹՔՊ
Ախուրյանի ջրամբար	110	Ամբարտակի մոտ	4	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
Ապարանի ջրամբար	111	Ամբարտակի մոտ	3	ԹՔՊ
Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	4	ԹՔՊ
Ազատի ջրամբար	113	Ամբարտակի մոտ	3	ԹՔՊ
Կեչուտի ջրամբար	114	Ամբարտակի մոտ	2	-

Արաքս գետի աղտոտվածության վիճակը, 2014թ. հոկտեմբեր

Դիտակետի համարը	Դիտակետը (հատվածքը)	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները										
		ԹՎՊ, մգՕ ₂ /լ	ԹՔՊ, մգՕ/լ	ամոնիում իոն, մգN/լ	նիտրիտ իոն, մգN/լ	սուլֆատ իոն, մգ/լ	պլինձ, մգ/լ	քրոմ, մգ/լ	մանգան, մգ/լ	վանադիում, մգ/լ	ալյումին, մգ/լ	սելեն, մգ/լ
25	Սուրմալու գյուղի դիմաց	-	-	-	-	-	0.0025	0.0053	0.0112	0.0111	0.2676	0.0015
26	Հրազդան գետի թափման կետից վերև	3.68	46	-	0.149	166.2299	0.0016	0.0081	0.0373	0.0120	0.1811	0.0025
27	Հրազդան գետի թափման կետից ներքև	3.89	54	1.661	0.219	162.0415	0.0014	0.0063	0.0331	0.0147	0.0683	0.0027
28	Արմաշ գյուղից 0.5 կմ ներքև	-	40	0.588	0.146	161.7455	0.0019	0.0044	-	0.0153	-	0.0026
29	ք.Ագարակից 2 կմ հարավ	-	-	-	-	249.3115	0.0029	0.0064	0.04	0.0169	0.1442	0.0051
30	ք.Ագարակից 2.5 կմ հարավ-արևելք	-	58	-	*	255.3483	0.0055	0.0059	0.044	0.0152	0.1259	0.0052